

Δημοσιεύτηκε τελευταία κι εκκυκλοφόρησε στις εκδόσεις της Ακαδημίας Αθηνών ο πρώτος τόμος του έργου «ελληνική βιβλιογραφία των ετών 1466-1800» συνταγμένος από τον βιβλιοθηκάριο της βιβλιοθήκης της βουλής κ. Θωμά Παπαδόπουλο.

Πρόκειται για καρπό σκληρού και μακρόχρονου μόχθου, που αποτελεί μοναδική προσφορά στην ιστορία της παλαιάς έντυπης εθνικής παραγωγής του τόπου μας. Όμως η ατομική αυτή προσπάθεια, που εγκωμιάστηκε από ειδικούς και έξω του ελληνικού χώρου, σχεδόν αγνοήθηκε ως τώρα από τους περισσότερους δικούς μας βιβλιοθηκάριους, που διατείνονται ότι πονούν για το καυτό θέμα των ελληνικών βιβλιοθηκών. Και να σκεφθεί κανείς πως ιδιαίτερα σ' αυτούς τους τελευταίους απευθύνεται ή μάλλον προσφέρεται, για να τους χρησιμεύσει σαν πολύτιμο πληροφοριακό για την αποστολή τους βοήθημα.

Όσο για τον συντάκτη, αυτού του καταλόγου, θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθεί πως έχει παρουσιάσει πλούσιο συγγραφικό ιστορικό έργο ως τώρα και πως ήταν απ' αυτούς που αφιλοκερδώς edίδαξε «Γενική Βιβλιογραφία» στη σχολή βιβλιοθηκονομίας των ΚΑΤΕΕ Αθηνών, στα δύο πρώτα χρόνια της λειτουργίας της. Σχεδόν όλοι όσοι μαθήτευσαν τότε συνεργαζόμενοι μαζί του τον θυμούνται ακόμα. Η νέα του συγγραφική προσφορά τον καταξιώνει σαν ικανό συνεχιστή των μεγάλων δασκάλων του είδους, δηλαδή του Ανδρέα Παπαδόπουλου - Βρετού, του Γάλλου φιλέλληνα Αιμίλιου Legrand, ως και των νεώτερων ιστορικών βιβλιογράφων Δημητρίου Γκίνη και Βαλέριου Μέξη. Αναλύοντας σύντομα κανείς τον πρώτο τόμο θα μπορούσε να τον διαιρέσει σε τρία βασικά μέρη. Στο πρώτο κωδικοποιούνται αλφαβητικά κατά την κύρια αναγραφή δηλαδή κατά τον συγγραφέα ή τον τίτλο (αν τα έργα είναι ανώνυμα) όσες ελληνικές εκδόσεις έχουν ανακαλυφθεί μέχρι σήμερα από αυτές

ΠΑΛΑΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ
Γύρω από ένα πρόσφατα δημοσιευμένο ευρετήριο της

που εκκυκλοφόρησαν από την αρχή της τυπογραφίας μέχρι το έτος 1800. Εδώ δεν υπάρχει μόνο απλή αναφορά στα βιβλία. Σημειώνονται κάτω από το καθένα σε συντομογραφία τόσο οι έντυποι βιβλιογραφικοί ή βιβλιολογικοί κατάλογοι που κάνουν λόγο για την αντίστοιχη έκδοση, όσο και τα αντίτυπα που ο συντάκτης είδε σ' ελληνικές και ξένες βιβλιοθήκες κατά την μακρόχρονη έρευνα του. Στο δεύτερο μέρος, τα ίδια βιβλία τοποθετούνται, με επιστημονικά άρτιο συντομογραφημένο σύστημα, σε χρονολογική σειρά. Έτσι ο ερευνητής ευκολύνεται για την άμεση ανίχνευση του εντύπου που αναζητεί.

Στο τρίτο μέρος υπάρχουν τα Ευρετήρια. Το πρώτο είναι ευρετήριο των τυπογράφων. Από τα ονόματά τους, τα εξελληνισμένα των ξένων και τα εκλατινισμένα των ελλήνων, οδηγούμαστε με παραπομπές στα πραγματικά ονόματα όλων. Πλάι τους αναφέροντας οι πόλεις όπου αυτοί άσκησαν την τυπογραφική τους τέχνη. Το δεύτερο ευρετήριο, το

ευρετήριο των πόλεων, είναι πιο σύνθετο. Από τις παλιές ονομασίες των πόλεων υπάρχουν παραπομπές στις ονομασίες τις σημερινές. Κάτω από κάθε πόλη βρίσκονται αλφαβητικά τα ονόματα των τυπογράφων, που δούλεψαν για αιώνες σε καθεμιά απ' αυτές, με αναφορά τόσο του έτους που εργάστηκαν, όσο και του αύξοντα αριθμού των βιβλίων που τύπωσαν μέσα στο αντίστοιχο έτος. Ο συντάκτης του καταλόγου τυπώνει τώρα τον δεύτερο τόμο ως προαναγγέλεται στον πρόλογο του πρώτου. Σ' εκείνου η προσφορά είναι εξίσου μεγάλη. Χίλιες και περισσότερες άγνωστες ως τώρα εκδόσεις βρέθηκαν από τον ίδιο και προστέθηκαν στις άλλες, τις γνωστές, για την παλαιά Εθνική μας Βιβλιογραφία. Οι εκδόσεις αυτές περιγράφονται αναλυτικά και τεκμηριώνονται ιστορικά. Ο καθηγητής και ακαδημαϊκός κ. Διονύσιος Ζακυνθινός, που προλογίζει τον πρώτο τόμο, υπολογίζει πως τα νέα ευρετήρια του κ. Θωμά Παπαδόπουλου αντιπροσωπεύουν το ένα πέμπτο της μέχρι σήμερα επισημανθείσας παλαιάς εθνικής βιβλιογραφίας, της οποίας η καταγραφή άρχισε πριν από ενάμισι σχεδόν αιώνες, με επίπονες προσπάθειες δεκάδων ελλήνων και ξένων ερευνητών. Η χρησιμότητα της εθνικής αυτής προσφοράς είναι προφανής. Σε χώρα που τα επίσημα ιδρύματα αδρανούν, υπάρχουν ευτυχώς άτομα που θυσιάζονται χωρίς αντίκρισμα. Η προσφορά τους δώρο και το παραδειγμα τους άξιο για μίμηση από όσους αγαπούν αυτόν τον τόπο. Γιάννης Αθανασόπουλος

Ο συν. Γ. Αθανασόπουλος εργάζεται στη Βιβλιοθήκη της Α.Σ.Ο.Ε.Ε.